

Nr. 265.
4de
Decbr.

Bekendtgørelse

angaaende

Undervisningen i Gymnasiet.

Under Henvisning til kongelig Anordning af 1ste December 1906 angaaende Undervisningen i Gymnasiet skal Ministeriet herved give følgende Vejledning til Anordningens Gennemførelse:

1. Religion.

Formaalet for Undervisningen skal være at oplyse og belære Eleverne; direkte Opbyggelse skal ikke tilsigtes.

Undervisningen gives uden Lektielæren og uden Afslutning ved Eksamen som en Videreførelse af den i Mellemskolen meddelte Kristendomsundervisning. Den skal særlig hente sine Emner fra de tre i Anordningen nævnte Discipliner, hvilket dog ikke skal udelukke, at ogsaa andre Emner kunne behandles efter Aftale med Skolens Styrer, og for saa vidt Tiden tillader det.

Hvad Bibelkundskab angaar som Led i Religionsundervisningen, da anbefales det, at Læreren begynder med at gennemgaa et af de tre første Evangelier med Eleverne; under denne Gennemgang vil han faa Lejlighed til at fremstille Israels Religion i dens Forhold overfor Kristendommen. Derefter bør der fortsættes med Aposteltiden, hvorved Apostlenes Gerninger eller Stykker deraf og af Brevene kunne lægges til Grund. Tillige bør der meddeles en Oversigt over det nye og det gamle Testaments Skrifter.

Den kristne Kirkes Historie bør gives i en Fremstilling af saadanne Afsnit og saadanne Personligheder, som kunne vise, hvorledes Kristendommen har været den bærende Livsmagt for Mennesker i deres Liv. Som Afsnit, der særlig maa fremdrages, kan nævnes Reformationen, især den lutherske, og Danmarks Kirkehistorie i det 19. Aarhundrede. Desuden kan en eller anden kortere Periode efter Lærerens eget Valg gøres til Genstand for noget fyldigere Behandling.

Grundtrækkene af den kristelige Etik bør gives dels i fri Fremstilling, dels ved at lægge udvalgte Stykker af det ny Testamente (Bjergprædiken og Stykker af Brevene) til Grund.

Med Hensyn til Undervisningsmaaden og Valget af Undervisningsstoffet i det enkelte skulle Lærerne i øvrigt have fuld Frihed, idet Rettesnoren for deres Valg ene skal være Hensynet til, hvad der efter deres bedste Skøn egner sig mest til at vække og fængsle deres Elevers Interesse.

Nr. 265. Bek. af 4. Decbr. ang. Undervisningen i Gymnasiet.

Da Faget ikke er Eksamensfag, kræves intet bestemt Pensum læst hverken i Nr. 256. det hele eller i de enkelte Klasser; men enhver Lærer bør ved Undervisningsaarets ^{4de} Begyndelse have lagt en Plan for sit Arbejde i Aarets Løb efter Forhandling om den med Skolens Styrrer. Decbr.

2. Dansk (med de øvrige nordiske Sprog).

Formaalet for Undervisningen skal være: at give Eleverne først og fremmest et saa fyldigt Kendskab, som Tiden tillader det, til de betydeligste Sider af det Aandsliv, der har fundet sit Udtryk i den danske Litteratur, for saa vidt det overhovedet er tilgængeligt for Eleverne; dernæst skal der, saa vidt muligt i Forbindelse med dette Billede af dansk Aandsliv, gives dem et Indblik i nordisk Aandsliv i det hele.

Undervisningen i Fagets 2 Sider, a) Litteraturlæsning og Litteraturhistorie og b) Sprogkundskab, bør ikke skilles ad, da begge Sider paa det nøjeste høre sammen, og Faget i dets Helhed bør derfor være i en enkelt Lærers Haand.

a. Litteraturlæsning og Litteraturhistorie.

De Værker, der læses statarisk, skulle gennemgaaes med Eleverne saaledes, at de føres til fyldestgørende Tilegnelse af dem og lære at forstaa dem i Helheden og i alle væsentlige Enkeltheder, saavel med Hensyn til deres Indhold som (især for de poetiske Værkers Vedkommende) med Hensyn til deres Komposition og Form. Saa vidt muligt skal ogsaa deres Stilling baade inden for den almindelige Litteraturudvikling og inden for vedkommende Forfatters hele Forfatterskab klargøres. Under Gennemgangen skulle Eleverne ogsaa stadig øves i *god Oplæsning*. Enhver Elev skal, saa vidt muligt, have sit eget Eksempplar af de Skrifter, der læses.

Valget af Undervisningsmaaden maa i alt det enkelte ganske overlades til Lærerens egen Skønsomhed; men samtlige Lærere i dette Fag bør, hvad der for øvrigt ogsaa gælder for Faglærerne i andre Fag, arbejde efter en i Forening lagt og af Skolens Styrrer godkendt Undervisnings- og Arbejdsplan, ved hvis Udarbejdelse der ogsaa skal tages det tilbørlige Hensyn til de andre Skolefags berettigede Krav. De forskellige Maader og Midler, der kunne vælges (Hjemmeforberedelse, Gennemlæsning paa Skolen ved Læreren eller Eleverne, sammenhængende mundtlig Fremstilling af Eleverne under Lærerens Kritik), komme naturligt til Anvendelse mellem hinanden.

Foruden den statariske Læsning bør der ved Undervisningen paa Skolen i det Omfang, Tiden tillader, ogsaa foretages *kursorisk* Læsning af lettere Skrifter, som ikke kræve synderlig Forklaring; Læreren bør kun undtagelsesvis selv forelæse dem, men som Regel lade Eleverne gøre det for at give dem yderligere Øvelse i Oplæsning. Endvidere bør Læreren opfordre Eleverne til at anvende en Del af deres Fritid til *Hjemmelæsning*, vejlede dem ved Valget af denne og lejlighedsvis tale med dem om det læste. Ved disse to Arter af friere Læsning kunne ogsaa gode Oversættelser fra fremmede Litteraturer komme til Anvendelse.

Alt efter som Eleverne under Litteraturlæsningen i de første halvandet Aar komme til at stifte Bekendtskab med de forskellige Forfattere, skal Læreren mundtlig give dem de nødvendige Oplysninger om hver enkelt Liv, Personlighed og Forfatterskab i Hovedtrækkene. Først senere skal der gives Eleverne en samlet, kronologisk ordnet Oversigt over hele den danske Litteraturs Udvikling gennem de forskellige Perioder; men atter her skal der kun dvæles udførligere ved de Forfattere, de lære at kende gennem Litteraturlæsningen, medens man helt skal forbigaa de mere eller mindre ubetydelige Forfattere og Litteraturværker og kun i de væsentligste Hovedtræk omtale selv de betydelige Forfattere, som dog ikke kunne blive Genstand for Læsning i Skolen.

Nr. 265. ^{4de} Decbr. Formaalet med Svenskundervisningen skal være at vække Elevernes Interesse for Sveriges Litteratur, dets Historie, Folkeliv og Natur, og derhos at bringe dem Evne til med nogenlunde Lethed at kunne læse og forstaa det almindelige svenske Bogmaal, ligesom de ogsaa ved Oplæsningen (med en i det væsentlige rigtig Udtale) skulle vænnes til at kunne opfatte svensk Sprog gennem Øret.

b. Sprogkundskab.

1. Eleverne skulle vinde nogen Indsigt i det danske Sprogs Udviklingshistorie fra Oldtiden til vore Dage, for at de kunne faa en mere indgaaende Forstaaelse af det nu brugelige Sprog. Til Opnaaelse af dette Formaal vil det være nødvendigt, at de gennem en rent sproglig Undervisning paa Grundlag af en Række passende Sprogprøver erhverve sig noget Kendskab til det danske Sprog i dets ældre Perioder saavel som ogsaa til det oldnordiske Sprog. Denne Sprogundervisning bør først tage sin Begyndelse i anden Klasse af Gymnasiet.

Ved Svenskundervisningen skal der med Litteraturlæsningen ogsaa for saa vidt forbindes en sproglig Undervisning, som Eleverne under Læsningen skulle ledes til at iagttage de vigtigste Forskelligheder mellem Svensk og Dansk med Hensyn til Ordforraad, Ordbøjning og Lydforhold; men der skal ikke gives nogen systematisk Undervisning i svensk Grammatik.

Af norsk Landsmaal *kan* der ogsaa læses enkelte Prøver.

2. Endvidere skulle Eleverne gennem hele Gymnasiet stadig fortsætte den paa de tidligere Undervisningstrin begyndte Indøvelse i *god og rigtig Brug af det nuværende danske Rigssprog i Tale og Skrift*. I nøjeste Forbindelse med denne Side af Sprogundervisningen skal staa en Indøvelse af Eleverne i at kunne beherske og anvende de Kundskaber og de Tanker, som dels Skoleundervisningen i det hele, dels Livet uden for Skolen har meddelt dem eller vakt hos dem, paa en saadan Maade, at de kunne udvikle og fremsætte dem i en velordnet og tankerigtig Fremstilling.

I den Anledning skulle Eleverne først og fremmest øves i Stilskrivning. Der skal gives dem Opgaver til *Hjemmestile* (f. Eks. i første Klasse regelmæssigt een hver 2den Uge, i anden hver 3dje, i tredje hver 4de Uge). Emnerne kunne for en Del hentes fra Undervisningen i de forskellige andre Skolefag, som der her kan være Tale om, særlig fra Historie og Oldtidskundskab; for saa vidt der stilles saadanne Opgaver, skal vedkommende Faglærer stille dem og bedømme Besvarelserne fra Indholdets og Stofordningens Side, medens Dansklæreren skal bedømme dem fra den sproglige Side. Men i øvrigt skulle Emnerne enten tages fra selve Danskundervisningen (dansk Litteraturlæsning og Litteraturhistorie) eller vælges *frit*, uden Tilknytning til enkelte bestemte Fag, men altid i Tilknytning til Kundskaber og Erfaringer, som Eleverne maa antages at have erhvervet sig i Livet ogsaa uden for Skolen; man skal her vogte sig for Emner, der kunne give Eleverne Anledning til at levere rene Deklamationsnumre.

Til at besvare de forskellige Opgaver, der gives til Hjemmestil, skal der i det mindste i de to første Gymnasieklasser gives Eleverne omhyggelig Vejledning paa Skolen, af og til ligefrem derved, at den givne Opgave forud drøftes med dem i Samtale mellem Læreren og de forskellige Elever indbyrdes, eller ogsaa saaledes, at Eleverne gennem mundtlige Stiløvelser vænnes til at behandle Emner af lignende Art som dem, der gives dem som Hjemmeopgaver, paa rette Maade baade med Hensyn til Tankeindholdet og Ordningen af Stoffet.

Dernæst skulle Eleverne ogsaa af og til øves i at give en sammenhængende mundtlig Fremstilling af Emner, som de efter deres Kundskabs- og Modenhedsstandpunkt maa kunne magte; undertiden ogsaa i indbyrdes Diskussion af saadanne Emner under Lærerens Vejledning.

Nr. 265.
4de
Decbr.

3. Historie og Samfundskundskab.

Historie. Hovedformaalet ved Gennemgangen af Verdenshistorien skal være: i Hovedtrækkene at klargøre for Eleverne Gangen og Sammenhængen i den politiske, sociale og kulturelle Udvikling hos Europas Folkeslag (samt hvad der udenfor Europa staar i nøje Forbindelse hermed). Saadanne Afsnit af Historien, som i alt væsentligt have kunnet bringes til Elevernes fulde Forstaaelse allerede i Mellem-skolen, idet det ved dem mest gælder om en simpel Fortælling af historiske Begivenheder, skulle i Gymnasiet kun behandles summarisk i deres Hovedtræk; ligeledes skal man gaa let hen over eller helt forbigaa saadanne Afsnit, som kun have ringe Betydning for Undervisningens ovenfor betegnede Hovedformaal; derimod skal der dvæles længere ved de Afsnit, der have Betydning for dette Hovedformaal, med nogen Forskel efter deres forskellige Vigtighed.

Det Afsnit inden for hele det historiske Pensum, der vælges som Speciale, skal ikke gennemgaa paa Grundlag af egentlige Kildestudier; men Materialsamlinger og Grundrids til Behandling af de Emner, der vælges, bør dog saa vidt muligt skaffes til Veje. Specialet behandles sammen med Gennemgangen af det almindelige Stof, dog tidligst i anden Gymnasieklasse; der maa anvendes indtil 20 Undervisningstimer derpaa. Læreren bør benytte Behandlingen af dette Speciale til at aabne Elevernes Blik for det historiske Kildestofs Karakter og Historieskrivningens almindelige Vilkaar. — Indtil videre skulle dog de Lærere, der ønske det, efter Henvendelse derom til Undervisningsinspektøren have Tilladelse til i Stedet for Specialet at læse enkelte, navnlig i kulturhistorisk Henseende vigtige Dele af den almindelige Historie mere omstændeligt med deres Elever.

Valget af Undervisningsmaaden skal i det hele være overladt til Læreren. Men han bør ikke forsømme at vænne sine Elever til selv at kunne give en klar og sammenhængende mundtlig Behandling af de Spørgsmaal, han forelægger dem om end hans væsentligste Opgave altid maa blive den at sikre sig, at de virkelig have forstaaet det læste.

S a m f u n d s k u n d s k a b. Undervisningen heri skal saa stærkt som muligt sammenknyttes med den almindelige Historieundervisning og hovedsagelig henlægges til sidste Gymnasieklasse.

Bemærkninger.

1. Som Eksempler paa Specialer kunne nævnes: Den perikleiske Tid. Alexander den Stores Historie og hans Betydning for den græske Kulturs Udbredelse. Den romerske Republiks sidste Tid. Den romerske Kejsertids Begyndelse. Det middelalderlige Samfund paa Korstogstiden. Florens i det 14.—16. Aarhundrede. Tyskland paa Luthers Tid. England paa Dronning Elisabeths Tid. England 1625—60. Ludvig den 14. Den franske Revolution. Napoleon den Store. Frankrig 1830—48. England i Reformtiden (ca. 1830—48). Frankrig under Napoleon den 3dje. Tyskland 1815—50. Tyskland paa Bismarcks Tid. De nordamerikanske Fristater i det 19. Aarhundrede. Valdemarernes Tid. Danmark paa Reformationstiden. Gustav Adolf. Danmark 1784—1807. Danmark 1839—48.

Nr. 265. Bek. af 4. Decbr. ang. Undervisningen i Gymnasiet.

Nr. 265.
4de
Decbr.

2. Der kræves ingen sammenhængende Fremstilling af Videnskabens, Litteraturens eller Kunstens Historie; men de betydeligste Personligheder og Værker paa disse Omraader bør omtales for Eleverne, særlig for saa vidt de ikke omtales under andre Fag. Der bør hellere gives en fyldigere Skildring af enkelte særlig fremragende Personligheder og Værker end anføres en Mængde Navne uden nærmere Oplysninger.

4. Græsk.

Formaalet skal være at skaffe Eleverne et Indblik i enkelte væsentlige og betydelige Partier af det gamle Hellenerfolks Aandsliv, særlig saaledes som det har givet sig Udtryk i Litteraturen, samt at bibringe dem Evne til selvstændigt at kunne læse let Poesi (Homer) og nogenlunde let Prosa i Originalsproget.

Forfatterlæsningen, som allerede kan begynde i det sidste Halvaar af 1ste Gymnasieklasse, er regelmæssigt kun *statarisk*; dog kan man, naar Forholdene tillade det, ogsaa prøve at læse noget *kursorisk*, særlig af Homer.

5. Latin.

1. Undervisningen paa den klassisk-sproglige Linie:

Formaalet for Latinundervisningen paa denne Linie kan i alt væsentligt bestemmes paa lignende Maade, som det ovenfor er bestemt for Græskundervisningen, dog saaledes, at der i Overensstemmelse med Fordringernes noget forskellige Art lægges en stærkere Vægt paa den *sproglige* Side af Faget.

I første Gymnasieklasse bør man, i hvert Fald for de Timers Vedkommende, i hvilke Fælleslæsning med Eleverne af den nysproglige Linie finder Sted, holde sig til en Læsebog med ikke altfor korte Stykker, udvalgte hovedsagelig af Cæsar, Sallust, Livius og Cicero, overvejende af fortællende Indhold. Eleverne bør under jævn Fremadskriden faa deres Ordforraad mere og mere udvidet og for Grammatikkens Vedkommende ikke blot faa deres tidligere erhvervede Kundskaber til Sprogets Formlære og Syntaks fæstnede, men ogsaa navnlig vinde stadig større Indsigt i de syntaktiske Forhold, som de enten slet ikke eller kun ufuldstændigt have kunnet gøres bekendte med i Mellemskolen. Voksende *Sprogfærdighed* maa endnu paa dette Trin være Undervisningens væsentligste Maal. I Liniens Særtimer kan man allerede i første Gymnasieklassens sidste Halvaar begynde paa Læsningen af Forfatterværker i Originalformen, og dermed skal der saa fortsættes i de to sidste Klasser; interesseløse eller særlig vanskelige Partier af de Skrifter, der læses, kunne overspringes. Angaaende denne Læsnings hele Karakter og det, hvorpaa Hovedvægten bør lægges, gælder i det hele det samme, som i Anordningen af 1ste December 1906 er anført ved Græskundervisningen; ligeledes henvises der her til, hvad der sammesteds er udtalt om Behandlingen af de historiske Bidiscipliner. Men i det sproglige (d. v. s. særlig Syntaksen) maa man efter Sprogets Natur kunne komme adskilligt videre end i Græsk.

I Valget af det prosaiske Pensum skal man ikke være bunden netop til de i Anordningen nævnte Forfattere; men man skal altid læse virkelig værdifulde Stykker og ikke udelukkende af historisk Indhold. Ogsaa i latinsk Poesi skal man kunne vælge Stoffet frit, dog maa navnlig Prøver af Horats's Breve ikke savnes i Pensum.

Fordelingen af Stoffet paa de enkelte Klasser overlades til Læreren; han skal ogsaa selv raade for sin Undervisningsmaade. Anvendes Oversættelse fra Dansk til Latin som *Undervisningsmiddel*, særlig til at fæstne den grammatiske Kundskab, bør dette dog ske i nøje Tilknytning til de Tekster, der læses; og dette Undervisningsmiddel bør som Regel ikke anvendes ud over første Gymnasieklasse.

Nr. 265. Bek. af 4. Decbr. ang. Undervisningen i Gymnasiet.

2. Undervisningen paa den nysproglige Linie.

Formaalet for denne Undervisning skal hovedsagelig være: at hibringe Eleverne saa megen *Sprogkundskab* og *Sprogfærdighed*, at de med virkelig Forstaaelse kunne læse en (i det mindste nogenlunde) let *prosaisk* Tekst, ikke blot af klassiske Forfattere, men ogsaa af middelalderlige og endnu senere Forfattere, som have skrevet paa Latin.

Til Læsestof skal man altid vælge virkelig værdifulde Stykker, for at ogsaa denne Læsning kan yde sit Bidrag til at fremme Elevernes Aandsdannelse; Gennemgangen af Stoffet maa heller ikke holde sig udelukkende til det rent sproglige, tværtimod skal Læreren stadig henvende Elevernes Opmærksomhed paa Indholdet og meddele dem alle de reale Oplysninger, som ere nødvendige til en ordentlig Forstaaelse af det læste. Men i øvrigt skal *Sprogfærdigheden* dog vedblivende være Hovedformaalet for disse Elevers Læsning, og der maa derfor særlig lægges Vægt paa, at deres Ordforraad stadig gøres rigere, og at de faa en nøjagtig og skarp Opfattelse af Ord betydningerne og de grammatiske Forhold. Til Undervisningen i det klassiske Sprogs Grammatik maa slutte sig Meddelelser om de vigtigste Ejendommeligheder i Middelalderskribenternes latinske Sprogform; sjældnere Afvigelser fra det almindelige omtales kun i Forbigaaende.

Læsningen er overvejende *statarisk*; *kursorisk* Læsning kan anvendes i det Omfang, Tiden tillader det.

6. Oldtidskundskab.

1. Paa den nysproglige og den matematisk-naturvidenskabelige Linie.

Undervisningens Formaal er at give Eleverne et Indblik i visse Hovedsider af Oldtidens Kultur og Aandsliv, væsentlig gennem *Læsning i Oversættelse af en Række Hovedværker* (eller Dele af Hovedværker) *af græske* og (dog kun i mindre Omfang) *latinske Forfattere*.

Eleverne skulle selv, saa vidt muligt, have Eksemplarer af de Skrifter, der læses statarisk med dem, i Hænde, og man bør gennemgaa disse Skrifter i alt væsentligt paa lignende Maade som ved den statariske Læsning i Dansk, saaledes at Eleverne vinde fuld Forstaaelse af dem i Helheden og i alle væsentlige Enkeltheder.

Til den statariske Læsning kan slutte sig *kursorisk* Læsning efter Læreren eget Valg.

2. Paa den klassisk-sproglige Linie.

Valget af Stoffet overlades til Læreren, og der gives ingen bestemt Forskrift om, hvor meget der skal læses.

7 og 8. Engelsk og Tysk.

A. Paa den nysproglige Linie.

Undervisningen i hvert af de to Sprog for sig skal være saa omfattende, at den kan give et betydeligt Bidrag til Elevernes Aandsdannelse; men det ene Sprog skal dog som Hovedfag have et lille Forspring for det andet, for at Eleverne kunne naa noget videre i det med Hensyn til Litteraturlæsning og Sprogfærdighed. Undervisningen skal meddeles i Særtimer for denne Linjes Elever.

Formaalet for Undervisningen i det af Sprogene, der vælges til Hovedfag, skal i al Almindelighed være det dobbelte:

1) gennem en ret fyldig og til Øjemedet passende valgt Litteraturlæsning at skaffe Eleverne et for deres almindelige Aandsdannelse betydningsfuldt Indblik i væsentlige og karakteristiske Sider af vedkommende Folks Aandsliv og hele Kultur, navnlig saaledes som Forholdet dermed er i Nutiden;

Nr. 265.
4de
Decbr.

2) ved de forskellige dertil egnede Midler at befæste og udvide den i Mellem-skolen erhvervede Færdighed i Brugen af Sproget, saaledes at Eleverne ved Udgangen af Gymnasiet ere i Stand til paa egen Haand at læse Prosa, som ikke i Indhold eller Form frembyder særlige Vanskeligheder, og nogenlunde let Poesi, endvidere til at forstaa det almindelige Talesprog og at udtrykke sig mundtligt og skriftligt i almindeligt Sprog om almindelige Emner.

Med Hensyn til det af Sprogene, der bliver Bifag, maa Formaålet for Undervisningen deri være af samme dobbelte Art; men foruden at man, hvor Sproget er Hovedfag, af Eleverne maa kunne kræve Frihed og Selvstændighed i Arbejdet i større Omfang, end hvor det er Bifag, maa i dette sidste Tilfælde dels Litteraturlæsningen blive noget mere begrænset og som Følge deraf Kravene til det Udbytte for Almindelsen, der skal erhverves, noget mindre; dels maa Kravene til Sprogfærdighed sættes noget ned, saa at man kun fordrer, at Eleverne ved Udgangen af Gymnasiet skulle kunne læse lettere, væsentlig prosaiske Tekster, forstaa jævnt Talesprog og besidde nogen Evne til at udtrykke sig mundtligt og skriftligt.

At indøve Eleverne i en *god og korrekt Udtale* af Sprogene (ved Oplæsning, Genfortælling, Samtaleøvelser eller paa anden Maade) skal der stadig lægges megen Vægt paa.

I. Engelsk.

a. *Engelsk som Hovedfag.*

Det første af de ovenfor betegnede Hovedformaal skal søges opnaaet ved, at Eleverne læse et Udvalg af Litteraturen, som repræsenterer forskellige Stilarter og egner sig baade til at belyse engelsk Kultur og Aandsliv, særlig i Nutiden, og til at give Eleverne Kendskab til de fornemste Bærere af dette Liv, særlig en Del betydelige Forfattere i Prosa og Poesi.

I det i Anordningens første Stykke nævnte, hertil sigtende statariske Pensum bør ogsaa det litterære Essay være repræsenteret. Hele dette Pensum skal være gennemgaaet saaledes med Eleverne, at man sikrer sig, at de have forstaaet og tilegnet sig det læste i dets Helhed og i alle væsentlige Enkeltheder. Til Støtte for den historisk-politiske Oversigt og for den litteraturhistoriske Kundskab, hvilken sidste ikke skal behøve at omfatte andet end de læste Forfattere, og hvad der staar i nærmeste Forbindelse med dem, *kan* der anvendes mindre Lærebøger, affattede enten paa Dansk eller paa Engelsk; anvender man et Udvalg af originale engelske Læsestykker om Forfatterne og deres Værker, kan dette indgaa som Bestanddel i det i Anordningens 1ste Stykke under 3) nævnte Pensum.

Det andet Hovedformaal søges opnaaet ved at lade Eleverne læse moderne, især skønlitterær, Prosalektur af lettere Art, egnet til at oplyse dem om og indøve dem i det levende Nutidssprog. Ogsaa med Hensyn til denne, væsentlig til Fremme af Sprogfærdigheden læste Lektur maa Læreren paa alle de Maader, han selv finder egnede dertil, sikre sig, at Eleverne have forstaaet det læste nøjagtigt. Ud over dette skal Læreren opfordre Eleverne til *Hjemmelæsning* af lignende Art Litteratur i saa stort Omfang, som hvers Tid tillader ham det, og meddele dem Anvisninger til Valget af saadan Læsning. Dernæst skulle Eleverne, særlig ved Benyttelse af det letteste og mest moderne Sprogstof, som de saaledes faa læst paa Skolen, mundtligt indøves i *Sprogfærdighed*, idet de maa vænnes til at opfatte og forstaa Sproget gennem Øret og til selv at udtrykke sig mundtligt deri; Læreren bør af og til læse Stykker højt for dem (af forskellig Vanskelighed efter Klassens hele Standpunkt); de enkelte Elever skulle ligeledes lejlighedsvis oplæse for Klassen et eller andet Stykke, som de i Forvejen selv

Nr. 265. Bek. af 4. Decbr. ang. Undervisningen i Gymnasiet.

have gennemgaaet, og paa Grundlag af et dertil egnet Læsestof skulle de øves i Gen-Nr. 265. fortælling og Samtale paa Engelsk; muligvis kunne ogsaa de fremmeligste Elever af og til faa den Opgave at holde smaa Foredrag paa Engelsk over selvvalgte Emner, som de have sat sig ind i ved Hjælp af Bøger, der anvises dem af Læreren. 4de
Decbr.

b. Engelsk som Bifag.

De almindelige Bemærkninger om Undervisningen og dens Formaal, der ovenfor ere fremsatte, gælde i det væsentlige ogsaa her, dog naturligvis under tilbørligt Hensyn til, at Maalet i det hele maa sættes noget lavere.

Ved Indøvelsen af mundtlig og skriftlig Sprogfærdighed kan der her kun undtagelsesvis være Tale om friere mundtlige Foredrag og friere Stile.

II. Tysk.

a. Tysk som Hovedfag.

Det første af de i Indledningen betegnede Hovedformaal skal søges opnaaet ved, at Eleverne læse et Udvalg af Litteraturen, som repræsenterer forskellige Stilarter og egner sig baade til at belyse tysk Kultur og Aandsliv, særlig i Nutiden, og til at give Eleverne Kendskab til de fornemste Bærere af dette Liv, særlig en Del betydelige Forfattere i Prosa og Poesi.

Det i Anordningens første Stykke nævnte, hertil sigtende statariske Pensum skal, under fornødent Hensyn til Elevernes Modenhedsstandpunkt, vælges blandt det allerypperste inden for den tyske Litteratur, og en væsentlig Del, navnlig af det moderne Stof, skal egne sig til at belyse vigtige Partier af det tyske Folks Historie samt Tysklands politiske og sociale Forhold i Nutiden. Hele det her angivne statariske Pensum skal være gennemgaaet saaledes med Eleverne, at man sikrer sig, at de have forstaaet og tilegnet sig det læste i dets Helhed og i alle væsentlige Enkeltheder. Til Støtte for den historisk-politiske Oversigt og for den litteraturhistoriske Kundskab, hvilken sidste ikke skal behøve at omfatte andet end de læste Forfattere, og hvad der staar i nærmeste Forbindelse med dem, kan der anvendes mindre Lærebøger, affattede enten paa Dansk eller paa Tysk; anvender man et Udvalg af originale tyske Læsestykker om Forfatterne og deres Værker, kan dette indgaa som Bestanddel i det i Anordningens 1ste Stykke under 2) nævnte Pensum.

Det andet Hovedformaal søges opnaaet ved at lade Eleverne læse moderne, især skønlitterær, Prosalektur af lettere Art, egnet til at oplyse dem om og indøve dem i det levende Nutidssprog. Ogsaa med Hensyn til denne, væsentlig til Fremme af Sprogfærdigheden læste Lektur maa Læreren paa alle de Maader, han selv finder egnede dertil, sikre sig, at Eleverne have forstaaet det læste nøjagtigt. Ud over dette skal Læreren opfordre Eleverne til *Hjemmelæsning* af lignende Art Litteratur i saa stort Omfang, som hvers Tid tillader ham det, og meddele dem Anvisninger til Valget af saadan Læsning. Dernæst skulle Eleverne, særlig ved Benyttelse af det letteste og mest moderne Sprogstof, som de saaledes faa læst paa Skolen, mundtligt indøves i *Sprogfærdighed*, idet de maa vænnes til at opfatte og forstaa Sproget gennem Øret og til selv at udtrykke sig mundtligt deri; Læreren bør af og til læse Stykker højt for dem (af forskellig Vanskelighed efter Klassens hele Standpunkt); de enkelte Elever skulle ligeledes lejlighedsvis oplæse for Klassen et eller andet Stykke, som de i Forvejen selv have gennemgaaet, og paa Grundlag af et dertil egnet Læsestof skulle de øves i Genfortælling og Samtale paa Tysk; muligvis kunne ogsaa de fremmeligste Elever af og til faa den Opgave at holde smaa Foredrag paa Tysk over selvvalgte Emner, som de have sat sig ind i ved Hjælp af Bøger, der anvises dem af Læreren.

Nr. 265.
4de
Decbr.

b. *Tysk som Bifag.*

De almindelige Bemærkninger om Undervisningen og dens Formaal, der ovenfor ere fremsatte, gælde i det væsentlige ogsaa her, dog naturligvis under tilbørligt Hensyn til, at Maalet i det hele maa sættes noget lavere.

Ved Indøvelsen af mundtlig og skriftlig Sprogfærdighed kan der her kun undtagelsesvis være Tale om friere mundtlige Foredrag og friere Stile.

Med Hensyn til Undervisningsstoffets Fordeling paa de forskellige Klasser kan det for begge Sprogenes Vedkommende opstilles som Hovedregel, at man i Tilknytning til Mellemskolens Undervisning bør begynde med den lettere, mere moderne Litteraturlæsning og efterhaanden gaa over til den sværere, saaledes at Gennemgangen af de vanskeligste Dele af det hele Pensum opsættes til sidste Klasse. I øvrigt maa Fordelingen, ogsaa Tidens Fordeling mellem Litteraturlæsning og Øvelser i Sprogfærdighed, overlades til Lærerens eget Skøn om, hvad der er bedst og tjenligst. Ligeledes skal Læreren have Frihed med Hensyn til Valget af sin Undervisningsmaade, naar han blot drager Omsorg for, at Eleverne tilegne sig Stoffet forstandigt, nøjagtigt og sikkert, og at Undervisningens Maal naas.

B. Paa den klassisk-sproglige og den matematisk-naturvidenskabelige Linie.

Ved Oplæsning og i Tale skal der for begge Sprogs Vedkommende lægges Vægt paa en *ordentlig Udtale*. Fordelingen af Undervisningsstoffet paa de tre Klasser og Valget af Undervisningsmaaden overlades til Læreren.

9. Fransk.

Formaalet for Franskundervisningen skal være: at bibringe Eleverne Evne til med ordentlig Forstaaelse at læse en fransk Tekst, som ikke frembyder særlige Vanskeligheder, og hvis Ordforraad og hele Udtryksmaade tilhører Nutiden. Derhos skulle Eleverne stadig indøves i en *god Udtale* af Sprogets enkelte Lyd og Lydforbindelser.

Til den statariske Læsning vælges pædagogisk værdifulde og ikke alt for fragmentariske Litteraturprøver af Prosaforfattere, hovedsagelig fra det 19. Aarhundrede, dels af skønlitterært (novellistisk) Indhold, dels historiske og saadanne, som egne sig til at belyse fransk Kultur og fransk Folkeliv; til Teksterne maa der meddeles Eleverne Kommentarer, som give de tilstrækkelige sproglige og reale Oplysninger, for at der kan opnaas en klar og nøjagtig Forstaaelse af Indholdet.

Indøvelsen i Grammatik sker dels ved Iagttagelse under selve Læsningen, dels ved Hjælp af en kort og klar grammatisk Lærebog; Stoffet medtages i det Omfang, enhver Lærer anser for nødvendigt, for at Eleverne kunne opnaa den til Undervisningens Formaal svarende Sprogfærdighed.

Undervisningsmaaden i det enkelte maa overlades til Lærerens Valg, men han maa sørge for, at Eleverne faa Følelsen af, at Fransk er et levende Sprog, og at det ovenfor opstillede Formaal for Undervisningen virkelig naas.

10. Geografi og Naturhistorie.

Formaalet for Undervisningen i dette Fag skal være: at meddele Eleverne Kundskab om saadanne væsentlige Sider eller Dele af de nævnte Fag, som Nr. 265. Bek. af 4. Decbr. ang. Undervisningen i Gymnasiet.

have stor Betydning for Almendannelsen, og som enten slet ikke have kunnet tages med eller dog ikke kunnet komme rigtig til deres Ret ved Undervisningen i Mellemkolen. Nr. 265.
4de
Decbr.

Hvor de givne Forhold anbefale det, hvilket navnlig kan være Tilfældet ved Skolerne i Provinserne, kan man indskrænke Omfanget af den i Anordningen omtalte Undervisning i almindelig Naturhistorie og i Menneskets Fysiologi noget og anvende den derved indvundne Tid til at udvide Elevernes Kendskab til Omegnens Dyre- og Planteverden, saaledes at enkelte Dele heraf behandles særlig fra biologisk Synspunkt (f. Eks. Planteresamfund; Insekterne og Planterne; en Søs Dyre- og Planteliv).

Hvis Forholdene og Tiden tillader det, kan der gives de kvindelige Elever en Fremstilling af Hjemmets Hygiejne og af den særlig kvindelige Hygiejne. Denne Undervisning bør selvfølgelig gives af en Lærerinde.

Ved Undervisningen maa der lægges stærk Vægt paa, at den bliver saa anskuelig som muligt; for at opnaa dette maa man ved enhver Skole have en Undervisningens Behov fyldestgørende Forsyning af Anskuelsesmateriale, dels Samlinger af virkelige Naturgenstande (Mineraler og Bjergarter, mikroskopiske og anatomisk-fysiologiske Præparater), dels godt og rigeligt Billedstof, og man maa overhovedet benytte alle de Hjælpe midler til at opnaa dette Formaals, der efter Omstændighederne tilbyde sig. I øvrigt maa Undervisningsmaaden i alle Enkeltheder lige som ogsaa Undervisningsstoffets Fordeling paa Klasserne overlades til Lærerne og Skolen; men der bør lægges en samlet Plan for ethvert Eleveholds Undervisning gennem alle tre Aar.

For at give de Elever, der have Tid og Lyst dertil, Lejlighed til ved friere Læsning at uddybe den paa Skolen givne Undervisning, kan det anbefales, at Læreren giver Eleverne Anvisning paa Bøger, der i letfattelig Form behandle Emner vedrørende Undervisningsstoffet, og hjælper dem ved Benyttelsen deraf.

11. Naturlære.

A. Paa de to sproglige Linier.

Formaalet for Undervisningen skal være at meddele Eleverne Kendskab til saadanne væsentlige Sider af Naturlæren, som have stor Betydning for Almendannelsen, men som ikke have kunnet medtages ved Undervisningen i Mellemkolen. Mest paa-trængende er i saa Henseende et elementært Kendskab til Astronomi og Geologi, og med den Tid, der kan indrømmes Faget, naar man næppe meget ud over dette; men det staar naturligvis Læreren frit for, om han kan naa det, ogsaa at medtage Emner fra Fysik og Kemi, naar saadanne Emner ere af den Beskaffenhed, at de føre mod det angivne Maal for Undervisningen.

Da Naturfagene paa de to sproglige Linier kun kunne faa et relativt ringe Timetal, maa det anbefales, at man saa vidt muligt lægger Undervisningen i Naturlære og i Geografi og Naturhistorie i samme Lærers Haand, saa at man undgaar at splitte Naturfagsundervisningen i Fag med en enkelt ugentlig Time. Under alle Omstændigheder maa Astronomien af Hensyn til Geografiundervisningen læses ved Undervisningens Begyndelse i 1ste Gymnasieklasse.

Undervisningsmaaden overlades i det hele til Læreren. Dog maa fremhæves, at Hovedvægten bør lægges paa Forstaaelsen af Naturfænomenerne i deres Sammenhæng, at al overflødig Detailkundskab bør undgaas, og at man saa vidt muligt bør benytte Lejligheden til at fæstne og uddybe de fysiske og kemiske Begreber, Eleverne kende fra Mellemkolen.

B. Paa den matematisk-naturvidenskabelige Linie.

Den elementære Astronomiundervisning maa af Hensyn til Geografiundervisningen henlægges til 1ste Gymnasieklasse. Den mere indgaaende Behandling af Nr. 265. Bek. af 4. Decbr. ang. Undervisningen i Gymnasiet.

Nr. 265. Astronomien maa derimod opsættes, indtil Eleverne have de nødvendige matematiske Forkundskaber.

4de
Decbr.

Om Kemiundervisningen bemærkes følgende:

Det anbefales saa vidt muligt at lade Undervisningen ikke illustreres med, men grundlægges paa *Eksperimentet*. Heldigst er det, at Forsøgene i saa stor Udstrækning som muligt udføres af Eleverne selv, idet de arbejde enten to og to sammen eller enkeltvis, og idet alle Eleverne samtidig udføre det samme Arbejde; Elevøvelserne bør ikke være Repetitionsforsøg, der henlægges til bestemte, i Forvejen fastsatte Timer, men ordnes saaledes, som det falder Skolen og den enkelte Lærer mest bejligt. I Almindelighed kan det anbefales, at hvert nyt Afsnit, som tages op til Behandling, altid først gennemarbejdes af *Eleverne selv*. Stoffet gennemgaas da paa Grundlag af de Resultater, som Eleverne selv have faaet, og demonstreres yderligere ved Lærerens Eksperimenter; der opnaas saaledes, at den praktiske og teoretiske Undervisning altid staar i nøje indbyrdes Sammenhæng. — Til yderligere Indøvelse af det kemiske Tegnsprog anbefales det, at der, saa ofte Tiden tillader det, gives lette Opgaver, dels Hjemmeopgaver, dels Opgaver paa Skolen og mindre Opgaver i Undervisningstimerne, saa at Eleverne opnaa at blive virkelig fortrolige med de kemiske Tal og Omsætninger. Det vil være heldigst foruden rent støkiometriske Opgaver ogsaa at give Eksempler paa Ligninger for kemiske Omsætninger. I det hele taget maa det anbefales, at en saa stor Del som muligt af Arbejdet overlades Eleverne til Selvarbejde, hvorefter følger, at det egentlige Hukommelsesstof indskrænkes saa meget som muligt.

12. Matematik.

Formaalet for Undervisningen paa de to sproglige Linier skal ikke saa meget være at bibringe Eleverne omfattende Kundskaber i Matematik, idet Anordningen i saa Henseende ikke i sine Krav er gaaet meget udover det, der tidligere krævedes til IV. Klasses Hovedeksamen, som *at skole Elevernes Tænkeevne* ved at indøve den gennem Matematikkens stringente Betragtningssmaader. Ved Undervisningen bør man derfor særlig lægge Vægt paa en udtømmende og omhyggelig teoretisk Behandling af de optagne Afsnit.

13. Gymnastik (Legemsøvelser).

Undervisningen heri skal ske paa Grundlag af den autoriserede Haandbog i Gymnastik.

14. Sang.

Angaaende Undervisningen i Sang henvises til Plan for Sangundervisningen i Gymnasiet, der senere vil blive udfærdiget.

15. Sløjd eller andet Legemsarbejde.

Herom henvises til det under Nr. 15 i Bekendtgørelse af 1. Juli 1904 om Undervisningen i Mellemskolen anførte.

Hvilket herved bekendtgøres til Efterretning og Jagttagelse for alle vedkommende.

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, den 4de December 1906.

Enevold Sørensen.

Stemann.